Nr 231

Smittskyddslag;

given Stockholms slott den 26 april 1968.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen[1], funnit gott förordna som följer.

Allmänna bestämmelser

1 §.

Det åligger kommun att enligt bestämmelserna i denna lag vidtaga erforderliga åtgärder till skydd mot smittsamma sjukdomar hos människor. Hälsovårdsnämnden har att utöva det närmaste inseendet över verksamheten.

2 §.

Länsstyrelsen skall vaka över att smittsamma sjukdomar bekämpas i länet och tillse att lämpliga åtgärder vidtages för ändamålet.

3 §.

Socialstyrelsen har högsta tillsynen över bekämpandet av smittsamma sjukdomar i riket. Styrelsen skall meddela råd och anvisningar till ledning för hälsovårdsnämnderna.

4 §.

Smittsamma sjukdomar indelas i allmänfarliga sjukdomar, veneriska sjukdomar och övriga smittsamma sjukdomar. Konungen bestämmer vilka sjukdomar som skall hänföras till allmänfarliga sjukdomar och till veneriska sjukdomar.

Med sjukdom avses i lagen endast sjukdom i smittsamt skede. Venerisk sjukdom skall anses vara i smittsamt skede när symtom på smittsamhet föreligger eller förnyat framträdande av sådana symtom kan befaras eller det föreligger fara för att sjukdomen överföres till avkomma i fosterstadiet.

Om smittsam sjukdom som ej hänförts till de allmänfarliga eller veneriska sjukdomarna fått större utbredning på en ort eller uppträder i elakartad form, kan länsstyrelsen för viss tid förordna, att sjukdomen skall anses som allmänfarlig. Förordnande kan avse hela länet eller del därav.

Allmänfarliga sjukdomar

5 §.

Har sjukdomsfall inträffat inom ett hushåll och finns anledning befara, att allmänfarlig sjukdom föreligger, åligger det hushållsföreståndaren att,

[1] Prop. 1968: 36; 2LU 24; Rskr 168.

såvida den sjuke icke är föremål för läkarbehandling, ofördröjligen underrätta tjänsteläkare, stadsläkare eller motsvarande läkare. Har sjukdomsfall inträffat på hotell, pensionat, internat, vandrarhem, vårdanstalt eller annan inrättning eller på campingplats eller läger har föreståndaren motsvarande skyldighet. Befälhavare på fartyg är uppgiftsskyldig i fråga om sjukdomsfall ombord på fartyget.

6 §.

Den som lider av allmänfarlig sjukdom eller utan att vara sjuk för smitta av sådan sjukdom är skyldig att på anfordran av tjänsteläkare låta undersöka sig av denne eller annan läkare till vilken han hänvisas av tjänsteläkaren och att tillhandahålla läkaren eller dennes biträde nödvändigt undersökningsmaterial eller tillåta att sådant tages. Vad nu sagts gäller även den som av läkare misstänkes lida av allmänfarlig sjukdom eller föra smitta därav.

Undersökning som avses i första stycket skall ske utan kostnad för den enskilde.

7 §.

Lider någon av allmänfarlig sjukdom eller för han smitta därav är han skyldig att efter beslut av den tjänsteläkare, stadsläkare eller motsvarande läkare som författningsenligt äger deltaga i hälsovårdsnämndens sammanträden låta intaga sig för vård på sådant sjukhus eller sådan tillfällig sjukvårdslokal som avses i sjukvårdslagen eller som drives av staten, om han med hänsyn till faran för smittans spridning icke kan behandlas i öppen vård.

Beträffande den som behandlas i öppen vård skall läkare som avses i första stycket meddela erforderliga föreskrifter om isolering och om inskränkning i hans verksamhet.

Vad i första och andra styckena sägs gäller även den som av läkare misstänkes lida av allmänfarlig sjukdom eller föra smitta därav.

Beslut av läkare enligt denna paragraf skall underställas hälsovårdsnämnden, om det begäres av den beslutet rör. Denne skall av läkaren upplysas om sin rätt till sådan prövning. Läkarens beslut länder till efterrättelse till dess hälsovårdsnämnden förordnar annorlunda. Nämnden får också självmant pröva beslut som läkare meddelat enligt denna paragraf.

8 §.

Har någon intagits på sjukvårdsanstalt enligt 7 § första stycket eller kan intagen eljest misstänkas lida av allmänfarlig sjukdom eller föra smitta därav, är han skyldig att kvarstanna och underkasta sig nödvändig vård till dess han med hänsyn till faran för att han skall sprida smitta kan behandlas i öppen vård.

9 §.

Om allmänfarlig sjukdom inträffat eller misstänkes ha inträffat, åligger det hälsovårdsnämnden i kommunen att, efter samråd med läkare som avses i 7 §, ofördröjligen utreda orsaken till sjukdomens uppträdande och vidtaga de åtgärder som fordras för att hindra att sjukdomen utbredes. Nämnden skall hålla länsläkaren underrättad om utredningen och om de åtgärder som vidtagits.

Om länsläkaren finner det påkallat, är hälsovårdsnämnd skyldig att göra utredning även när fall av allmänfarlig sjukdom inträffat inom annan kommun eller misstanke därom föreligger.

10 §.

När allmänfarlig sjukdom inträffat, skall hälsovårdsnämnden vid behov ombesörja att smittrening på kommunens bekostnad sker av den sjukes bostad och annan lokal där han uppehållit sig samt av gång- och sängkläder och andra föremål, som kan befaras överföra smitta. Staten och landstingskommun svarar dock för smittrening av egna fordon.

Om det anses nödvändigt, får hälsovårdsnämnden mot utgivande av skälig ersättning låta förstöra gång- och sängkläder samt andra föremål som avses i första stycket.

Den som fått hälsovårdsnämndens uppdrag att verkställa smittrening får ej vägras tillträde till det utrymme där smittrening skall ske.

11 §.

Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, länsstyrelsen kan, utöver vad eljest i denna lag föreskrives, förordna om isolering av befolkningen inom visst område och därmed jämförbar åtgärd, förstöring eller förändring av egendom eller förbud mot eller inskränkning i användningen därav, om åtgärden är påkallad av särskilda skäl för att hindra utbredningen av allmänfarlig sjukdom.

Veneriska sjukdomar

12 §.

Den som har anledning antaga att han lider av venerisk sjukdom är skyldig att söka läkare och underkasta sig den behandling som behövs. Han skall följa de föreskrifter, som läkaren meddelar om sjukdomens vidare behandling och om åtgärder för att hindra spridning av smitta.

13 §.

Åsidosätter någon vad som åligger honom enligt 12 § första punkten skall länsläkaren anmana honom att söka läkare och underkasta sig behandling samt att förete intyg om att detta skett. Om så erfordras skall han anmanas att följa de föreskrifter som läkare kan ha meddelat honom. Föreligger grundad anledning befara att han skall sprida smitta skall han anmanas att låta intaga sig på sjukhus som avses i sjukvårdslagen eller som drives av staten.

Anmaningen skall ske skriftligen och innehålla erinran om påföljden för underlåtenhet att följa anmaningen. Avser anmaningen barn under 15 år, skall den tillställas den som har vård om barnet.

14 §.

Underlåter någon att följa anmaning enligt 13 § kan länsstyrelsen i det län där han vistas besluta att han skall inställas hos läkare för undersökning eller behandling eller, om det finns grundad anledning befara att han skall sprida smitta, att han skall intagas på sjukhus som avses i 13 §. Kan det skäligen antagas, att anmaning icke skulle efterföljas, får sådant beslut meddelas utan att anmaning skett.

Om länsstyrelsens beslut icke kan avvaktas utan fara, kan länsläkaren meddela beslut som avses i första stycket. Sådant beslut skall omedelbart underställas länsstyrelsens prövning men länder till efterrättelse till dess länsstyrelsen förordnar annorlunda.

Vad i denna paragraf föreskrives om länsstyrelse skall i stad som ej tillhör landstingskommun gälla hälsovårdsnämnd, när fråga är om inställelse hos läkare för undersökning eller behandling.

15 §.

Om veneriskt sjuk person uppgivit sig ha varit i förbindelse med annan person på sådant sätt att smitta kunnat överföras skall länsläkaren anmana denne att underkasta sig läkarundersökning och förete intyg om resultatet av undersökningen.

Bestämmelserna i 13 § andra stycket äger motsvarande tillämpning i fall som avses i denna paragraf.

Efterföljes ej anmaning gäller bestämmelserna i 14 § i tillämpliga delar också fall som avses i denna paragraf.

16 §.

Den som enligt 14 eller 15 § eller eljest för venerisk sjukdom intagits på sjukhus är skyldig att kvarstanna och underkasta sig nödvändig vård till dess grundad anledning befara att han skall sprida smitta icke längre föreligger.

17 §.

Finns anledning misstänka att den som lämnat uppgift som avses i 15 § första stycket därigenom gjort sig skyldig till brott har åklagaren rätt att få upplysning om vem som lämnat uppgiften.

18 §.

Det åligger landstingskommun att inom landstingsområdet ombesörja kostnadsfri läkarundersökning och behandling i öppen vård vid fall av venerisk sjukdom eller misstanke därom. Därvid skall läkarintyg som erfordras enligt denna lag tillhandahållas utan kostnad.

Läkemedel vid behandling i öppen vård av venerisk sjukdom skall tillhandahållas utan kostnad för den enskilde.

19 §.

Socialstyrelsen kan förordna att i länsläkarens ställe annan läkare skall göra anmaning som avses i 13 och 15 §§.

Övriga smittsamma sjukdomar

20 §.

Om det inträffar annan smittsam sjukdom än allmänfarlig sjukdom eller venerisk sjukdom, kan länsläkaren ålägga hälsovårdsnämnden att verkställa utredning om orsaken till att sjukdomen uppträtt och vidtaga de åtgärder, som fordras för att hindra att sjukdomen sprides.

Övriga bestämmelser

21 §.

Beslut om utskrivning av sådan intagen som avses i 8 eller 16 § meddelas av överläkaren eller motsvarande läkare. Talan mot beslut varigenom någon förvägrats att lämna sjukvårdsanstalten föres hos länsstyrelsen genom besvär.

22 §.

Beträffande stad som ej tillhör landstingskommun skall vad i denna lag eller med stöd därav meddelade föreskrifter sägs om landstingskommun gälla staden och vad som sägs om länsläkare gälla förste stadsläkaren, allt i den mån ej annat föreskrives.

Socialstyrelsen kan efter ansökan befria förste stadsläkare från de uppgifter som ankommer på honom i fråga om veneriska sjukdomar och förordna länsläkare att fullgöra dessa.

Tjänsteläkare och distriktssköterska skall biträda hälsovårdsnämnden vid fullgörande av de uppgifter som åvilar nämnden enligt denna lag eller med stöd därav meddelade föreskrifter.

23 §.

Landstingskommun bestrider kostnaderna för sådan laboratorieundersökning av prov som läkare i öppen vård eller hälsovårdsnämnd inom landstingsområdet finner erforderlig vid allmänfarlig sjukdom eller venerisk sjukdom eller vid misstanke om sådan sjukdom och som utföres vid laboratorium som socialstyrelsen godkänt för ändamålet.

Vad i första stycket sägs gäller även sådan laboratorieundersökning av prov som länsläkare finner erforderlig vid annan smittsam sjukdom än allmänfarlig sjukdom eller venerisk sjukdom.

Kostnaderna för sluten vård på sjukvårdsanstalt som avses i 7 eller 13 § skall vid allmänfarlig sjukdom eller venerisk sjukdom bestridas av landstingskommunen i den mån de ej ersättes enligt lagen om allmän försäkring.

Vad ovan föreskrives äger motsvarande tillämpning beträffande den som utan att vara sjuk för smitta av allmänfarlig sjukdom.

24 §.

Den som är eller varit verksam inom smittskyddet enligt denna lag eller med stöd därav utfärdade föreskrifter får ej obehörigen yppa vad han därvid erfarit om enskilds personliga förhållanden. Den som bryter häremot dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Brott enligt första stycket får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande.

25 §.

Polismyndighet skall lämna handräckning

på begäran av hälsovårdsnämnd, om någon åsidosätter vad som åligger honom enligt 6 § eller 7 § första stycket,

på begäran av hälsovårdsnämnd om den åt vilken nämnden uppdragit att verkställa smittrening vägras tillträde till utrymme där smittrening skall ske,

på begäran av länsstyrelse, länsläkare eller, i stad som ej tillhör landstingskommun, av hälsovårdsnämnd för verkställande av beslut enligt 14 eller 15 §,

på begäran av länsläkare eller av överläkare eller motsvarande läkare vid sjukvårdsanstalt om någon som enligt 8 eller 16 § är skyldig att kvarstanna på sjukvårdsanstalt avviker från denna.

26 §.

Den som lider av venerisk sjukdom och med vetskap eller misstanke om det har könsligt umgänge dömes till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller, om någon eljest uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utsätter annan för fara att bli smittad av venerisk sjukdom.

Har brott som avses i första stycket förövats mot make, må åklagare väcka åtal endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

27 §.

Den som åsidosätter skyldighet enligt 5 § eller bryter mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 § andra stycket dömes till böter.

28 §.

Den som hjälper någon som enligt 8 eller 16 § är skyldig att kvarstanna på sjukvårdsanstalt att avvika därifrån, dömes till böter eller fängelse i högst två år. För försök dömes till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

29 §.

Om länsläkare eller läkare som avses i 19 § i sin verksamhet enligt denna lag erhållit uppgift som ger anledning antaga att gärning som avses i 26 § eller i 6 kap. 7 § brottsbalken förövats, äger han anmäla detta till åklagare.

Har någon vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken befunnits skäligen misstänkt för brott som avses i 26 §, har åklagaren rätt att på begäran få uppgift om resultatet av läkarundersökning, som föranstaltats av länsläkare eller läkare som avses i 19 §. Har åtal väckts, har även domstolen rätt att få sådan uppgift.

30 §.

Då riket befinner sig i krig eller krigsfara eller det eljest påkallas av utomordentliga förhållanden, kan Konungen eller, då riket är i krig, myndighet som Konungen bestämmer förordna om avspärrning av visst område för att hindra att smittsam sjukdom sprides. Har sådant förordnande meddelats, ankommer det på den myndighet som anges i förordnandet att bestämma, om och under vilka förutsättningar person, som uppehåller sig inom det avspärrade området, får lämna detta eller annan får tillträde därtill.

31 §.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan beträffande krigsmakten meddela föreskrifter som avviker från denna lag.

32 §.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan förordna om särskilda åtgärder för att förhindra att smittsamma sjukdomar föres in i riket eller sprides till utlandet.

33 §.

Talan mot hälsovårdsnämnds beslut enligt denna lag föres hos länsstyrelsen genom besvär.

Talan mot länsstyrelses beslut enligt denna lag föres hos Konungen genom besvär.

Hälsovårdsnämnds och länsstyrelses beslut skall lända till omedelbar efterrättelse om ej annorlunda förordnas.

34 §.

Närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen eller av myndighet som Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969, då lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443) och tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 (nr 113) skall upphöra att gälla.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till bestämmelse, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den nya bestämmelsen tillämpas.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 26 april 1968.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Socialdepartementet) SVEN ASPLING